

Protocol gedrag

'Alle leerlingen moeten zich op SBO De windroos veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen'.

Inhoudsopgave

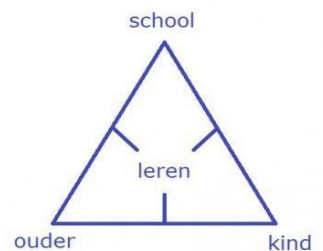
VOORWOORD	2
UITGANGSPUNTEN	3
METHODES:	4
ALS HET ONDANKS HET VOORGAANDE TOCH NIET GOED GAAT:	5
GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG	5
HOE TE HANDELEN ALS GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG ZICH VOORDOET?	5
HOE TE HANDELEN NA (SEKSUEEL) GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG?	7
SCHORSING.....	8
WEGLOPEN	8
BIJZONDERHEDEN ALS HET SEKSUEEL GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG BETREFT ..	9

Voorwoord

In dit protocol is aandacht voor de uitgangspunten waarop het pedagogische klimaat op de Windroos is gebaseerd en het hoe er gehandeld wordt bij (seksueel) overschrijdend gedrag. Het pedagogisch klimaat is een belangrijke voorwaarde voor het goed functioneren van leerlingen en leerkrachten op school. Een goed pedagogisch klimaat draagt bij aan het welbevinden van leerlingen en leerkrachten en leidt tot betere leerresultaten en meer werkplezier.

Veel leerlingen in SBO De Windroos hebben moeilijker (te verstaan) gedrag door eigenschappen of omstandigheden/geschiedenis. Het aanleren van taakgericht en gewenst gedrag is onderdeel van het pedagogische klimaat op school.

Voor een veilig pedagogisch klimaat wordt door de gehele school een eenduidige lijn gehanteerd in het naleven van regels en afspraken ten aanzien van sociale veiligheid en gedrag. Op deze manier weten leerlingen waar ze aan toe zijn. Ouders worden betrokken bij de ontwikkelingen van hun kind op het gebied van welbevinden, leren en gedrag. In de driehoek ouder-kind-school versterken we elkaar om de veiligheid van elke leerling op school te kunnen waarborgen. Veiligheid en daarmee het leren of de ontwikkeling van de leerling is dus iets van de hele school en ouders.

Als iemand van de school, leerkracht of leerling, zich niet veilig voelt kan deze ook een beroep doen op de vertrouwenspersoon om gevoelens van onveiligheid bespreekbaar te maken.

Uitgangspunten

1. Op SBO De Windroos mag iedereen zijn wie hij/zij is. Iedereen is uniek en daarom worden verschillen geaccepteerd.
  2. Samenwerking tussen school en ouders/verzorgers is heel erg belangrijk. Er wordt in de groepen van SBO De Windroos zoveel mogelijk geprobeerd een pedagogisch klimaat te creëren waarin de leerlingen weten waar zij aan toe zijn en veiligheid geboden kan worden. Wanneer we hieraan twifelen gaan we samen met ouders en eventueel (externe) deskundigen zoeken naar oplossingen. Andere overlegvormen om hier over te spreken zijn het Schoolondersteuningsteam (SOT) en/of Zorgteam.
  3. Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen leerlingen, leerkrachten en ouders/verzorgers elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.
  4. Onder '*gewenst gedrag*' wordt verstaan:
    - Onderling Respect, Veiligheid, Vertrouwen
    - Houden aan schoolafspraken
    - Houden aan klassen- en pleinafspraken
    - Leerbaar opstellen (goede werkhouding)
  5. Onder '*grensoverschrijdend gedrag*' wordt verstaan:
    - Pesten en buiten sluiten
    - Discrimineren
    - Schelden en vloeken,
    - (Zacht) schoppen, slaan of uitlachen
    - Brutale mond en negeren grenzen van de leerkracht
    - Met andere zaken dan leerwerk bezig zijn (geen leerhouding)
    - Afspraken negeren
    - Afpakken van spullen en materialen
    - Vernielen van spullen en materialen.
    - Misbruik schoolnetwerk
    - Seksueel getinte opmerkingen
    - Weglopen
  6. Alle teamleden voelen zich verantwoordelijk voor de veiligheid van alle leerlingen en collega's op school een aantal taken/rollen zijn te verdelen.
    - De leerkrachten zijn het eerste aanspreekpunt voor ouders waar het gaat over de veiligheid of het gedrag van hun kind op school.
    - In urgente of bijzondere situaties zijn de directieleden, gedragswetenschappers of intern begeleider te betrekken.
    - De school heeft een pest-coördinator die zich actief bezighoudt met het voorkomen of aanpakken van pesten.
    - De school heeft op beide locaties een vertrouwenspersoon.
- Contactgegevens van de teamleden staan in de jaargids.

Methodes:

Om de schoolafspraken rondom het pedagogisch klimaat te waarborgen, om deze regelmatig onder de aandacht te brengen en met het team te bespreken is een checklist 'Pedagogisch klimaat' opgesteld. Dit is een checklist waarin de schoolafspraken verwerkt zijn in korte praktisch in te zetten handelingen voor leerkrachten in de klas (bijv. leerlingen elke ochtend welkom heten bij de klasdeur).

Ter bevordering van het pedagogisch klimaat worden de volgende methodieken ingezet:

➤ Gebruik gouden weken (start schooljaar)

Gebruik makend van de diverse fasen van groepsontwikkeling is in de eerste periode, ofwel tijdens de 'gouden weken' extra aandacht voor een positieve forming-fase. Dit gebeurt door in de groep en gymlessen activiteiten te richten op kennismaken, samenwerken en samen afspraken maken.

➤ Week tegen pesten (medio september)

In de Week tegen Pesten wordt zoveel mogelijk aandacht besteed aan hoe samen te zorgen voor een omgeving waar iedereen zich veilig en gewaardeerd voelt en waar iedereen wordt geaccepteerd zoals hij of zij is.

➤ 1+1=3 (Move-a-head)

De 1+1=3 methode leert leerlingen vanuit een positieve invalshoek in klas- en judolessen mentale, emotionele en sociale vaardigheden (handvatten) om met belemmeringen die worden ervaren om te kunnen gaan. De leerlingen leren in alle lessen dat het belangrijk is om je te gedragen volgens 'R.V.V'. Deze afkorting staat voor Respect-Vertrouwen-Veiligheid en is de basis van de geldende schoolafspraken. Voor de onderbouw leerlingen wordt de 'R' ook aangeduid met 'Regels' omdat dit voor hen duidelijker is. Leerlingen en leerkrachten (en ouders) gaan door de methode één taal spreken. De methode levert meer 'rust' op voor de leerlingen waardoor zij steeds sterker in hun schoenen komen te staan en de leerlingen zichzelf en elkaar steeds meer kunnen accepteren met als resultaat een omgeving waar men zich veilig(er) voelt. Een veilige(re) omgeving is een voorwaarde voor goed leren en presteren.

Lijf en beweging (buitenspelen en gymlessen) worden bij deze methode ingezet om de leerlingen mentaal, emotioneel en sociaal sterker te maken en makkelijker, effectiever en leuker te laten leren. Andersom wordt het brein aan het werk gezet om de leerlingen te laten zien (te overtuigen) wie ze zijn en wat ze kunnen in het dagelijks leven en/of op school en in de omgang met anderen.

Door de judolessen (4 x per jaar) kunnen de leerlingen gevoelens, situaties en reacties ontdekken en ervaren en aangereikte handvatten toepassen.

Centraal in de methode staan de volgende onderwerpen:

- Conflictantering
- Zelfbeeld
- Samenwerking
- Eigen manier van leren

➤ ZIEN!

ZIEN! Is een leerlingvolgsysteem waarmee het sociaal-emotioneel functioneren van leerlingen van groep 1 t/m groep 8 systematisch in beeld wordt gebracht. Door het invullen van ZIEN! krijgt de leerkracht inzicht in de eventuele ondersteuningsvragen en helpt het de leerkrachten het gedrag van leerlingen beter te begrijpen. Op basis van een analyse van de observaties geeft ZIEN! concrete doelen en handelingssuggesties. Het systeem van ZIEN! is gekoppeld aan de inhoud van de 1+1=3 lessen.

ZIEN! Wordt tevens gebruikt om de ontwikkeling op sociaal- en emotioneel gebied op groeps- of op schoolniveau planmatig aan te pakken.

Zowel leerkrachten als leerlingen (groep 6 t/m 8) vullen tweemaal per jaar de vragenlijst van ZIEN! in. De resultaten worden geanalyseerd door het MT, psycholoog, orthopedagoog en leerkrachten. Ouders krijgen een ZIEN! -ouderrapportage van hun kind mee naar huis.

Als het ondanks het voorgaande toch niet goed gaat:

Grensoverschrijdend gedrag

Grensoverschrijdend gedrag uit zich door handelingen van een groep of leerling, die door een ander als vijandig, tegen zich gericht, vernederend of intimiderend wordt ervaren. Het gedrag komt tot uiting in verbaal, fysiek of ander non-verbaal gedrag. Het gedrag kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn, maar degene die er mee wordt geconfronteerd ervaart het als ongewenst en onaangenaam. Het gedrag kan seksueel van aard zijn.

Op SBO De Windroos wordt als uitgangspunt genomen dat gedrag van een leerling grensoverschrijdend is, wanneer de leerkracht het gedrag op dat moment en in die situatie als bedreigend, onveilig en/ of intimiderend beoordeelt.

Hoe te handelen als grensoverschrijdend gedrag zich voordoet?

Om tegemoet te kunnen komen aan de behoeften van leerlingen bij onrustig en/of verstorend gedrag treedt het 'stappenplan Goed Gedrag' in werking. Dit stappenplan is opgezet om één lijn in de school te kunnen waarborgen en voorspelbaar te kunnen zijn. De leerling krijgt bij onrustig en/of verstorend gedrag altijd eerst tijd om rustig te worden en dan weer de gelegenheid in de les in te voegen. Achteraf wordt het gebeurde in een pauze of na schooltijd door de leerkracht met de leerling(en)doorgesproken, zodat de leerling(en) kunnen leren van hun gedrag.

Stappenplan Goed Gedrag	
Als het even niet goed gaat...	
Stap 1 (Ik ben onrustig) -Ik ga naar de stille tafel IN de groep -De juf/meester zet de wekker -Ik ben rustig als de wekker gaat en kan naar mijn eigen tafel	
Stap 2 (Het lukt me niet in de groep rustig te worden) -Ik word rustig buiten de groep -De juf/meester zet de wekker -Ik kan rustig naar de klas als de wekker gaat	
Stap 3 (Het lukt me echt niet om in de groep te werken) -Ik doe mijn werk bij een andere juf/meester -de juf/meester zegt wanneer ik terug kan	

Stap 0 De leerling krijgt altijd eerst een waarschuwing over onrustig en/of verstorend gedrag en de leerkracht vertelt welk gedrag gewenst is.

Stap 1

Bij niet vertonen van gewenst gedrag, wordt de leerling naar het 'stilte plekje' in de klas gestuurd waar de leerling onder toezicht van de leerkracht blijft. De wekker wordt gezet, bij afloop wekker heeft de leerling zich hersteld en kan weer deelnemen aan de les.

Stap 2

Als de leerling zich niet heeft hersteld en/of wederom onrustig en/of verstorend gedrag vertoont, wordt de leerling voor 10 minuten de klas uitgestuurd naar een tafel op de gang. Na een termijn van 10 minuten kan de leerling invoegen in de groep, mits de leerling zich hersteld heeft.

Wanneer een leerling voor een 2e keer buiten de groep wordt geplaatst vanwege onrustig en/of storend gedrag, of na 2x 10 minuten buiten de groep nog niet is hersteld, gaat de leerling

een dagdeel buiten de groep aan het werk (stap 3).

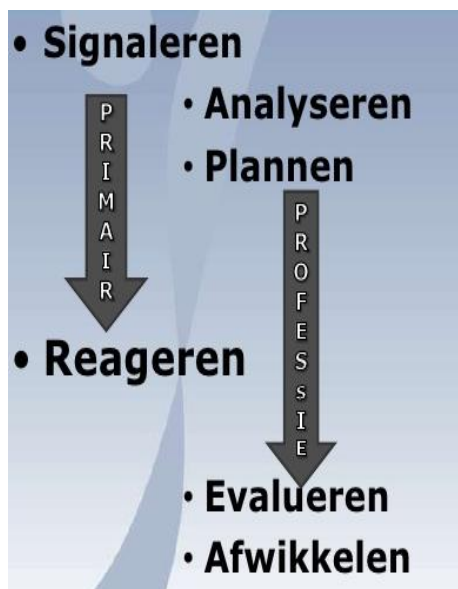
Stap 3

De leerling wordt met zijn/haar schoolwerk bij een van de collega's in de groep of op kantoor geplaatst en kan het volgende dagdeel weer invoegen in de eigen groep.

Op SBO De Windroos zijn we terughoudend in het fysiek begrenzen (vb. vasthouden) van leerlingen. Mocht de leerling in de groep voor een onveilige situatie zorgen doordat hij of zij niet kalmeert en weigert de groep of situatie uit te gaan, worden ouders gebeld om de leerling op te halen.

Wanneer stap 3 uit het stappenplan noodzakelijk is, worden ouders altijd door de leerkracht geïnformeerd. Afhankelijk van de ernst van de situatie gaat de leerkracht en/of directie daarnaast ook in gesprek met de ouders. Dergelijke situaties worden als incident in het leerling dossier in Parnassys genoteerd.

Hoe te handelen na (seksueel) grensoverschrijdend gedrag?

Het stappenplan wordt ingezet om de leerling tot rust te brengen en tot een leerbare houding te komen.

Soms is het stappenplan niet toereikend om de leerling tot rust te brengen. In geval van incidenten waar gedrag (veelvuldig) een onveilige situatie veroorzaakt wordt de situatie door de leerkracht samen met MT geanalyseerd met behulp van het SAPREA-model, met als doel ze in het vervolg te voorkomen. SAPREA staat voor signaleren, analyseren, plannen, reageren, evalueren en afwikkelen. Leerkracht en MT bespreken de situatie, hoe het grensoverschrijdende gedrag ontstond en wat er mogelijk veranderd kan worden zodat dit gedrag in de toekomst niet meer hoeft voor te komen.

Van schoolafspraken kan worden afgeweken worden wanneer er in het Schoolondersteuningsteam (SOT) en/of Zorgteam afspraken zijn gemaakt die afwijken van de sancties zoals onder beschreven. Dit wordt genoteerd in een 'persoonlijk plan' van de leerling.

Incidenten worden in Parnassys genoteerd. In de registratie daarvan is oog voor; de situatie eventuele sancties, de communicatie en de correspondentie over het incident.

Streven is de goede samenwerking tussen alle betrokkenen in alle gevallen te waarborgen. De onderstaande algemene uitgangspunten zijn voor de school leidend:

- SBO De Windroos heeft de regie
- SBO De Windroos houdt vast aan onderwijskundige visie, maakt pedagogische overwegingen en neemt van daaruit passende maatregelen in het belang van alle leerlingen.
- SBO De Windroos zorgt voor een goede taakverdeling (directie, vertrouwenspersoon en woordvoerder) en maakt afspraken. Ter ondersteuning wordt het bevoegd gezag betrokken.
- Voor direct advies of hulp nemen wij eventueel contact op met instanties zoals:
  1. De helpdesk van de Stichting School en Veiligheid:
<https://helpdesk@schoolenveiligheid.nl>
  2. Externe vertrouwenspersoon/ De Vertrouwensinspectie: 0900 111 31 11
  3. Veilig Thuis 0800-2000
  4. De plaatselijke GGD: overzicht GGD -> Team voor Kleinschalige Incidenten en Zedenzaken.

Schorsing.

Als er sprake is van fysieke agressie bij een (herhaald) incident kan noodgedwongen een schorsing ingezet worden. De school volgt bij schorsing het beleid van EduMare.

Er wordt op school onderscheid gemaakt tussen een interne of een externe schorsing, directie besluit hierin in overleg met de leerkracht.

Bij een interne schorsing is de leerling een vastgestelde periode buiten de eigen groep aan het werk. Bij voorkeur in een vooraf afgesproken opvanggroep. De leerling krijgt werk mee en afspraken worden gemaakt over wel/geen deelname aan 'leuke' activiteiten in de andere groep.

Bij een externe schorsing is de leerling niet op school. De schorsing wordt gemeld bij het bevoegde gezag.

Directie bepaalt de duur van de interne of externe schorsing en hanteert als uitgangspunten:

Groep 3: max 3 dagen

Groep 4: max 4 dagen

Groep 5/8: max 5 dagen

Weglopen

Bij weglopen van een leerling onttrekt een leerling zich aan ons toezicht en maken wij ons zorgen over de veiligheid van de leerling. Ouders worden dan ook altijd door de school geïnformeerd. Als we ouders niet kunnen bereiken dan nemen we na 20 minuten contact op met de wijkagent. Bij afwezigheid van de wijkagent, wordt 112 gebeld.

Bij noodzaak tot betrekken van de wijkagent of politie via 112 deelt de school een signalement van de leerling(en) bestaande uit:

- naam
- achternaam
- leeftijd
- lengte
- kleur haar
- bouw
- bijzonderheden (bril ed.)

Weglopen wordt gezien als een incident en daarom wordt met behulp van het SAPREA-model de kans op herhaling verkleind.

Bijzonderheden als het seksueel grensoverschrijdend gedrag betreft

Om te voorkomen dat leerlingen seksueel grensoverschrijdend gedrag ontwikkelen besteden we aandacht aan voorlichting en preventie.

- Leerkrachten zijn op de hoogte van de seksuele ontwikkeling bij kinderen. We baseren onze kennis hierin op de informatie uit school en veiligheid <https://www.schoolveiligheid.nl/thema/seksuele-grensoverschrijding-po>.
- In de klasse- en judolessen 1+1=3 besteden we aandacht aan (seksuele) pressie en grenzen aangeven.
- In het curriculum zijn de verplichte lessen over seksualiteit opgenomen.
- De indeling van ruimte, toezicht op het plein en afspraken rondom toiletgebruik hebben in dit kader altijd de aandacht in de school

Mocht er sprake zijn van seksueel overschrijdend gedrag wordt het 'draaiboek bij klachten over seksuele intimidatie leerling' (veiligheidsplan EduMare) gevolgd.

Op school wordt voor de weging van de ernst van het gedrag gebruik gemaakt van het normatieve kader van het vlaggensysteem <https://vlaggensysteem.nl/> en naar de volgende aspecten gekeken:

Is er sprake van pressie/dwang?

Is er sprake van ongelijkheid (leeftijd, grootte, ervaring, cognitieve vermogens)?

Gaat het om eenmalig of herhaald gedrag?

Is het gedrag afwijkend van de normale ontwikkeling van kinderen?

Communicatie

Ouders: Betrokken ouders worden zo snel mogelijk geïnformeerd door de directie.

Intern: Het personeel wordt over de ontwikkelingen en de afspraken geïnformeerd en de directie is aanspreekpunt voor ouders van de betrokken leerling(en). De directie wordt indien nodig ondersteund door het bevoegd gezag of een betrokken adviserende instantie.

Extern: Of de school naar andere dan de direct betrokken ouders communiceert hangt af van het incident (ernst en aantal betrokkenen). Afspraken hierover worden door directie met de betrokkenen gemaakt wanneer het zich voordoet. Uitgangspunt is om niet te communiceren in de media met oogpunt op de veiligheid van alle betrokkenen.

Als u na het lezen van dit gedragsprotocol vragen heeft, neem dan contact op met de school.